

Invasiva arter och ekosystemtjänster

Välkomna till ett nytt nummer av Söderåsbladet! Under senare år har de två områdena/begreppen invasiva arter och ekosystemtjänster fått ökat fokus och jag är övertygad om att de blir en del av vår vardag under kommande år.

Invasiva arter är främmande arter som blir invasiva genom att de får fäste, förökar sig och sprider sig i landskapet eller vattnet. Invasiva arter anses idag vara ett av de största hoten mot inhemsk biologisk mångfald och de naturliga ekosystemen. De kan också vara ett stort hot mot jordbruk, skogsnäring, fiske och människors hälsa. Ofta flyttas dessa arter till nya områden av misstag, ex.vis på fartygens skrov, i deras vattentankar eller med lastbilstransporter men ibland också medvetet genom att främmande arter planteras i våra trädgårdar och trädgårdsdammar och ”rymmer” ut i naturen. Länsstyrelsen i Skåne har tagit fram en skrift under 2016 som handlar om invasiva arter i Skåne och hur dessa bör/kan bekämpas. Dessutom har en grupp bildats för att arbeta med denna problematik. Skriften finns att ladda ner från länsstyrelsens hemsida. Sjögull, jätteloka, spansk skogssnigel (mördarsnigel), vresros och mink utgör ett axplock av de arter som beskrivs. I detta nummer av Söderåsbladet finns några artiklar om invasiva arter.

Ekosystemtjänster är till skillnad från invasiva
fortsättning på nästa sida

Vresros ramar in det öppna landskapet

Innehåll:

Invasiva arter och ekosystemtjänster.....	1
Smörbollen - slåttermarksväxt på väg att försvinna.....	3
Besök Fälleberga kvarnomsråde....	4
Jätteörten som är fredlös.....	5
Stabila ekosystem – vad är det?..	6
Dov kontra rå – varför drar dov längsta strået?.....	9
Program.....	11
Cykelturer nedan Söderåsen.....	16
Blomsterlupin – dekorativ men en fara för trängda örter.....	19
Bella Notte.....	20
Att vara främmande och invasiv.....	21

För signerade artiklar ansvarar författaren

Redaktör och ansvarig utgivare:

Kurt Månsson

Tryck: Tryckeriet i Älmhult AB

arter något positivt. Naturvårdsverket beskriver ekosystemtjänster som ”de produkter och tjänster från naturens ekosystem som bidrar till vårt välbefinnande”. Det handlar bl.a. om insekternas pollinering av växter, naturens rening av vatten, odling av spannmål och mycket mer. Genom att värdera och förstå ekosystemtjänster synliggör

vi hur människans välbefinnande och välfärd helt är beroende av en fungerande natur! Med hjälp av kunskaper om ekosystemtjänster kan politiker, organisationer och individer fatta mer medvetna beslut som påverkar vår framtida livskvalitet i positiv riktning. Naturvårdsverket driver av det skälet ett arbete för att uppmärksamma värdet av biologisk mångfald och ekosystemtjänster och deras betydelse för oss människor. Det är bra.

Det är den sista juli när detta skrivs. Birgitta och jag har två gånger under denna vecka besökt vår äng Ekbacken och arbetat men framförallt njutit av blomsterprakten och alla insekter. Det är emellertid påtagligt hur snabbt den ”oönskade” växtligheten tar plats när den inte hålls efter regelbundet. Under förra året skötte vi inte ängen optimalt pga. en trasig slåtterbalk och att vi inte hade får på efterbete under hösten. I år har björnbärssnår, tistlar, strättor och älgört brett ut sig på en större del av ängen än vi önskar. Därför är det min förhoppning att vi blir många som deltar i skötseln, det behövs!

Lars-Bertil Nilsson

ordf Naturskyddsföreningen Söderåsen

Smörbollen

- slåttermarksväxt på väg att försvinna

av Bengt Hertzman

En gång utgjordes stora delar av kulturlandskapet av naturliga gräsmarker där man skördade hö till djuren. Det var ängar av olika slag, men hö skördades också på myrar och kärr. Dessa marker hade sin speciella flora, i södra Sverige kan nämnas ängsstarr, loppstarr, hartmanstarr, darrgräs, svinrot, krussilja, brudsporre, vitmåra, slåttergubbe, klasefibbla, ängsskära, och ängsvädd. De flesta av dessa är idag mycket ovanliga utanför naturreservaten och några ideellt skötta ängar. När man finner dem idag så är de levande kulturminnen, ett återsken av människors slit och brukande av jorden förr. En efterklang som dock blir allt svagare med åren. Den gamla ängens arter hade anpassat sig till slåtter och efterbete. Den nordiska ängen tillhör världens artrikaste biotoper. De flesta gräsmarkerna i Sverige har sitt ursprung i skog. Utan slåtter eller bete tar skogen över igen. Många av dagens ängsväxter har säkerligen sitt ursprung i kulturlandskapet där det alltid funnits gläntor, hållmark, öppna myrar. Bränder har också skapat öppna ytor.

Dit hör även smörbollen, ängabollen, daldockan – kärt barn har många namn. Det är en växt som dom flesta fjällvandrare har haft möjlighet att uppleva. En smörbollsäng med en porlande jock, vem

älskar inte sådana platser. När ängarna brukades var antagligen smörbollarna kortväxta och ganska små på ytorna som slogs men de växte kanske också i kraftigare bestånd längs kanten. Under ängarnas igenväxningsfas blir det några år av fantastisk blomning innan gräs och mer triviala örter tar över.

På vår förenings äng Ekbacken vid Båv växer några bestånd smörbollar till glädje för många. Smörbollar är fridlyst i Skåne men mot det som i första hand slår ut den, igenväxning, hjälper ingen fridlystning. Inne i eller på blommorna ser man ofta en liten fluga av släktet *Chiastocheta* som pollinerar växten och vars larver lever av fröna.

När Naturskyddsföreningen Söderåsen gjorde sin stora florainventering i början och mitten av 1980-talet så fann vi 50 växtplatser på Söderåsen och dess sluttingar. Majoriteten av dessa var igenväxningsmark av olika slag. Den senaste Skåneinventeringen pekar på en minskning på 50 procent men egentligen

är det mycket värre än så för på många av lokalerna förekommer den fåtaligt och under hot om igenväxning.

Vi vet att den finns kvar kring Liahusängen nära Kågeröd och några andra av lokalerna vid Kongaö och Bensige kan fortfarande hysa växten. Jag har också sett den under senare år vid Gillastigs fålad. En av de rikligaste lokalerna då var gamla ängar vid Eningebäcken nära Mosshult-Fåraböke-Kohus. Dessa torde vara ganska igenväxta idag men kan vara värda att kolla upp. Här växte den med arter som ängsnycklar, rödklint och myskgräs. Men sanningen är nog att smörbollar nästan är helt försvunna från Söderåsbygden.

Smörbollen har utsetts till årets art 2016 av Svenska Botaniska Föreningen. Rapportera gärna dina fynd i Artportalen.

Besök Fälleberga kvarnområde!

Av Bjarne Hols

Den 28 April var vi där. Vi och vi. Föreningen hade lagt en exkursion där och jag citerar programunderlaget som fanns i Söderåsbladet: Under lång tid har vi sänkt sjöar, dikat ut marker, byggt dammar samt rästat ut och kulverterat vattendrag. Dessa åtgärder har varit negativa för vattendragens naturligt fungerande ekosystem. Att återställa den fysiska miljön i våra vatten är en viktig del i de åtgärdsprogram som Vattenmyndigheten beslutat om för att vi skall uppnå en god vattenmiljö.

Vi var ett knappt 10-tal äldre män som hörsammat uppropet och ville veta mera om restaureringen av Vegeå i området kring Fälleberga kvarn. Vädrgudarna såg till att de svarta molnen drog bort till kvällen och vi kunde på plats glädjas åt sol och relativ värme.

Grusvägen in till området är en samfällighet och kan användas av ”vanligt folk”. Tänk dock på att området i sig är privatägt och att parkeringsmöjligheterna är begränsade.

Efter en kortare introduktion av Fredrik Lundblad, Naturentreprenad Syd AB så tog vi oss fram i riktning mot Åbro mölla. Där vi stod kunde vi se järnvägsbron över ån. Guiden Fredrik berättade utförligt om dom åtgärder för att underlätta fiskens vandringar som gjorts. Stora stenar för att ”styra” vattenflödet och skapande av grusbottnar för fiskens lekaktiviteter. Vi fick också veta en del om bl. a ålens och öringens liv och leverne. Jag kan verkligen rekommendera att besöka området. Fridfullt fastän nära till tätort. Där finns mycket fågel och är du intresserad av familjen sländor så sätt dig på en sten i ån och spana.

Som avslutning på kvällens aktivitet satt det bra med grillat och tillbehör.

Jätteörten som är fredlös

Av Bengt Hertzman

Jättelekan (*H. mantegazzianum*), även kallad jättebjörnloka, är en växt som de flesta känner till och har en åsikt om. Den är stor, imponerande och lite farlig. Ett minne jag själv har är ett avsnitt i Jan Troells dokumentärfilm Sagolandet från 1988 där en man från Trelleborg berättar hur han mer eller mindre vigt sitt liv åt att bekämpa den aggressiva växten.

Precis som med blomsterlupinen så nämner Nils Lilja vad som troligen är denna art i sin skånska flora 1870. Han uppger att Jättebjörnfloka, *Heracleum giganteum* är förvildad. Odlades den redan då? Vad man är säker på är att den var ganska populär i trädgårdar på 1950- och 60-talet. Jag har hört hur grannar tävlade om att ha den högsta jättelekan. Sen har den vandrat ut i naturen, främst på

fuktiga ängar och gläntor intill vattendrag där den helt tar över. Förekomsterna har ibland sitt ursprung i gamla deponier och spridningen sker såväl med vinden som med rinnande vatten. Vid en del vattendrag finns stora bestånd. Kring Söderåsen hittar man den främst längs Vegeå. Den finns både i trakterna av Åvarp, Fällberga-Selleberga och Bjuv.

Jättelekan är en mycket storväxt flerårig ört. Den kan bli upp till tre meter hög och stjälken nästan tio centimeter tjock, den är glest styvhårig, något räfflad och vanligen mer eller mindre rödfleckig. Bladen är mycket stora, upp till en meter breda och dubbelt till tre gånger pardelade. Den blommar normalt i juli månad. Bestånden i Skåne består möjligen av flera olika otydligt avgränsade arter. Man ska absolut inte ta i växten utan handskar, dess växtsaft kan orsaka svårläkta brännsår och blåsor särskilt i kombination med sol. Jättelekan blandas ofta ihop med den oskyldiga mindre björnloka (*H. sphondylium*) som är vanlig längs vägkanter och torra ängsmarker och som blommar i juni – juli.

Gör den stora växten ingen ”nytta” då? Såklart är den precis som många andra flockblommiga örter en bra nektarväxt för insekter och man se bin, humlor och blomflugor på den.

Jättelokan är svårbekämpad och arbetet med att ta bort bestånden har gått sådär. Dock är den känslig för bete och i Råådalen har bestånd med mycket gott resultat bekämpats genom bete av får och nötkreatur vilket fått växten att nästan försvinna helt på dessa marker. Tidigt på våren kan den med fördel grävas upp men fröna i marken kan vara grobara flera år. På statlig nivå finns ett program för bekämpning och i Skåne har Länsstyrelsen nyligen presenterat en ny strategi mot jättelokan vilken bland innebär att bekämpning ska skötas av den som äger eller brukar marken. På kommunal mark

har kommunen ansvaret och Trafikverket ansvarar för bekämpning vid verkets väg- och järnvägsområden.

Lokan måste bekämpas två eller flera år innan bestånden minskar eller försvinner. För att hjälpa till med bekämpningen kan du som läser detta rapportera förekomster av jätteloka i Artportalen eller till Länsstyrelse/kommun.

Stabila ekosystem – vad är det?

av Kjell Wahlström

När man tar del av den massmediala bilden av förändringar i naturen får man lätt intrycket att varje förändring är negativ för den ”ekologiska jämvikten”, eller ”balansen”. Själva ordet jämvikt, eller balans, antyder ju att inga förändringar sker. Men är det så?

Låt oss börja med begreppet ”ekologisk jämvikt/balans”. Vad menar vi egentligen med detta begrepp? En naiv, och dessvärre spridd uppfattning, är att ett ekosystem i ”balans” inte förändras. I motsats till detta, finns det emellertid också de som menar att; om det är något som kännetecknar naturen så är det obalans. Det finns uppenbarligen ett behov av att definiera begreppet ”ekologisk balans”.

Om vi sätter ”balans” som synonymt med stabil, i meningen att ingen förändring sker, så kan vi säga att den ekologiska balansen är såväl tids-, som arealberoende.

Invasiva arter

Tidsberoende i meningen att ett ekosystem förändras vad gäller de ingående arternas populationsstorlekar mellan år i ett lite kortare tidsperspektiv, säg från ett år till ett annat, upp till något eller några tiotal år. I detta perspektiv kan inte ekosystemet sägas vara stabilt – oföränderligt. Ett exempel är rävsstammen i södra Sverige under senare hälften av 80-talet. Då slog rävskaiban till med full kraft, rävspopulationen gick ned kraftigt, vilket i sin tur medförde att rådjursstammen exploderade (räven utövar ett synnerligen starkt predationstryck på rådjurskid). Tittar vi på samma ekosystem under en längre period än så, säg på några hundratals års sikt, så sker inga nämnvärda förändringar i ekosystemet. I detta perspektiv förefaller ekosystemet vara tämligen stabilt. Tittar vi så på vårt ekosystem i ett ännu längre tidsperspektiv, åtskilliga tusen, eller hundratusentals, års tid så är i princip inget ekosystem stabilt. Arter kommer och arter dör ut, arter evolverar i nya arter etc.

Faktum är att mer än 99% av alla de arter som existerat på vår planet, har försvunnit under evolutionens gång.

När det gäller arealberoendet, så är det givet att en viss, mindre yta, säg ett hektar eller så, vanligtvis skiljer sig åt till sin karaktär mellan år. Detta till följd av olika händelser, såsom översvämningar, stormfällningar, insektsutbrott etc. Här kan vi alltså inte heller tala om någon ”balans” – oföränderlighet. Tittar vi däremot på betydligt större arealer, såsom hela den yta som exempelvis den skandinaviska barrskogsregionen, eller hela biomet – ”nordliga barrskogar”, så sker här ingen förändring över mycket stora tidsrymder. I denna mening är ekosystemet extremt stabilt. Men inte heller denna stabilitet varar för evigt. Under planetens existens har olika naturtyper kommit och gått till följd av klimatförändringar, vulkanisk aktivitet, plattetektonik etc.

Sammanfattningsvis kan vi alltså konstatera att en definition av begreppet ”ekologisk balans” måste innefatta hänsynstagande till såväl tids- som arealperspektivet.

Störningar en förutsättning för stabilitet

En del av ”stabiliteten” förutsätter störningar. Olika ekosystem är utsatta för störningar i olika grad. Till exempel är regnskogar extremt stabila miljöer. Vårt tidigare exempel, nordliga barrskogar är det inte. Kanske är det bäst att tillägga att vi nu talar om dessa ekosystem i tidsperspektivet några tiotals år och arealer på några kvadratkilometrar. Det normala för den nordliga barrskogen är att den regelbundet ”störs” genom exempelvis skogsbrand eller stormfällningar. I genomsnitt brinner ett givet barrskogsområde vart hundra år (av naturliga skäl). Efter en brand sker en gradvis förändring – en succession – av såväl flora som fauna i det brandhärjade området. Till en början intar diverse gräs och örter området. Så småningom dominerar ”lövsly” och efter några årtionden står åter barrskogen där, precis som innan branden. Många arter är helt beroende av endast något visst stadium av denna succession och skulle försvinna om inte störningar förekom. Här skulle man kunna säga att förändringen är en förutsättning för stabiliteten.

Människans roll

Det är knappast någon överdrift att hävda att människan spelar en oerhört stor roll för den ekologiska stabiliteten/instabiliteten i samtliga planetens ekosystem. Så

har det inte alltid varit, men i takt med teknologiska landvinningar i kombination med mänsklighetens spridning över planeten, så har människan kommit att spela en mycket dominerande roll.

Effekter av klimatförändring

I detta nummer av Söderåsbladet kretsar flera av artiklarna kring s.k. invasiva arter. Genom att vara främmande i ekosystemet finns det en risk för att de konkurrerar ut inhemska arter, helt enkelt på grund av att den främmande arten är överlägsen i sitt resursutnyttjande samt genom den dominoeffekt detta kan få för arter som i sin tur är knutna till de drabbade arterna. Arterna i ett ekosystem är ju som bekant sammanflätade i en komplex näringsväv, full av ömsesidiga beroenden.

När vi pratar om invasiva arter, så pratar vi om en annan typ av förändring än den som naturligt sker i ett ekosystem. Här handlar det om arter som genom människans försorg, direkt eller indirekt, sprids i våra ekosystem och som gör det på andra arters bekostnad med ibland dramatiska effekter som följd. Att ekosystem förändras över tid, med nya artsammansättningar, är som vi redan konstaterat inte i sig något nytt. Det som är nytt är hur ofta det sker och, som sagt, att det är just genom vår försorg som det sker. Å andra sidan kan

man fundera över om detta är att betrakta som onaturligt, eller inte. Människan är ju trots allt en art bland alla andra. Eller kan vi isolera oss från övriga arter och betrakta allt som är en konsekvens av våra förehavanden som onaturligt? Om inte, var går gränsen för vad som är naturligt respektive onaturligt när det gäller vår, mänskliga påverkan på ekosystemen...?

Dov kontra rå – varför drar dov längsta sträet?

Av Kjell Wahlström

Det är vinter – februari – när jag inventerar åsens dovhjortsstam. Jag rör mig sakta och tyst. Närmar mig ytterligare en foderplats på marken jag befinner mig på och har på avstånd sett att det uppehåller sig hjortar på densamma. När jag kommit tillräckligt nära för att kunna identifiera djuren på platsen, ser jag till min oerhörda

förvåning att det är två rådjur, två getter, som står och äter på platsen. Det finns ju inga rådjur här, eller...

Jag befinner mig på Vrams Gunnarstorps marker. Det är vintern 2013. Jag inventerar beståndstätheten av dovhjort, dels i området nordväst om Stenestad, dels i ett område sydost om nämnda by. Skälet är att jag vill få en uppfattning om den relativa tätheten mellan dessa båda områden, eftersom det i det nordvästra av dem finns åtminstone två unika brunstplatser – arenaspelplatser – medan sådana är obefintliga i det sydöstra området.

Denna typ av brunstplats är typisk för bl.a. områden med en mycket hög beståndstäthet, även om det också finns andra kriterier som måste vara uppfyllda. Jag har i en tidigare artikel i Söderåsensbladet beskrivit detta unika beteende bland åsens hjortar (se Söderåsbladet nr 3; 2012).

På stora arealer av åsens nordvästra del, framförallt på Vrams Gunnarstorps och på Dragesholms marker, varken skjuts

det (trots intensiv jakt), eller observeras det, några rådjur. Kanske känner du igen detta? Det är verkligen sällsynt med observationer av rådjur nordväst om Stenestad, medan så inte är fallet sydost därom. Detta råkar sammanfalla med en beståndstäthet av dovhjort som är åtta gånger större än motsvarande siffra för området sydost om vägen Stenestad-Västra Sönnarslöv (vintern 2013). Siffran bygger på tre av varandra oberoende mått erhållna under ovan nämnda inventering. I den sydöstra delen observeras regelbundet rådjur, till skillnad ifrån den nordvästra. Detta kan såväl författaren till denna artikel som intervjuade lokalboende och jägare vittna om.

Varför är det såhär? Kan det vara så att dovhjorten utkonkurrerar rådjuret. Båda är hjortdjur och därmed förhållandevis närbesläktade och har därför likartade krav på sin livsmiljö.

Detta förhållande – hög beståndstäthet av hjort och låg av rådjur – har länge varit känt bland jägare som har båda arterna på sina marker. Man har starkt misstänkt att arterna konkurrerar med varandra och att dovhjorten är den som drar det längsta strået. Problemet har varit av sådan art att Naturvårdsverket till och med bekostat ett flerårigt forskningsprojekt för att ta reda på hur det ligger till i denna fråga.

Under perioden 2006-2011 genomfördes ett forskningsprojekt på Kobergs marker i Västergötland, för att bringa klarhet i frågan. Forskarna fann att på den del av marken där dovhjort introducerats under 1920-talet och växt till som kraftigast under de följande 80 åren,

där hade också avskjutningen av rådjur minskat successivt, ett tecken på att rådjursstammen gått ned. Inom ramen för projektet genomfördes ett experiment där dovhjortsbeståndet reducerades i ett område, för att se vilken effekt detta skulle få på rådjurspopulationen. Med några års fördröjning ökade rådjuren som förväntat i området. Forskarna kunde också visa att rådjuren undvek områden med stora flockar (mer än 15 individer/grupp) av hjortar.

Även om de båda arterna är förhållandevis närbesläktade så uppvisar de en mängd skillnader i levnadssätt. I två avseenden, som båda skulle kunna ge dovhjorten konkurrensfördelar, är skillnaden mellan arterna markant. Det handlar om social organisation och födopreferenser.

Rådjuret

Rådjuret är under vår och sommar en utpräglat solitär art. Det enda tillfället under denna tid då vuxna djur interagerar med varandra mer intensivt är under brunsten, som infaller i slutet av juli och som sträcker sig fram till mitten av augusti. Under höst och vinter rör sig emellertid vuxna djur tillsammans i större eller mindre flockar. Storleken på dessa är beroende av hur öppet landskapet är, med större flockar i öppnare landskap. På den öppna jordbruksstämpan kan det handla om flockar på uppemot femtio djur och i sällsynta fall ännu större grupperingar. I den typ av miljö som dominerar på Söderåsen, med ett mer småbrutet landskap, utgörs vintergrupperna av 2-3 vuxna djur och eventuella kid till något av de vuxna djuren.

fortsättning på sida 15

Program för Naturskyddsföreningen Söderåsen

hösten-vintern 2016-2017

Lördag 17 sept kl. 10.00 - 13.00

Utflykt på cykel

Naturskyddsföreningen Söderåsen inbjuder till en utflykt med cykel. Vi samlas med egna cyklar hos Sven Jönssons, cykelaffär i Billesholm (vid Folkparken). Cykelutflykten går till Avarps Fälad där vi fikar och blir guidade i resterna av det gamla odlingslandskapet. Programmet är vårt bidrag till att uppmärksamma ”cykeldagen”. Se artikel i medlemsbladet!

Samling: Hos Bonnen i Billesholm kl. 10.00 åter senast kl 13.00

(Jönssons cykelaffär Billesholmsvägen 95, mitt emot Folkets park.)

Kontakt: Kurt Månsson 070-545 95 60 och Birgitta Jönsson 073-038 47 71

.....

Söndag 9 oktober 10.30 – ca 15.00

Svamp i Tyringeskogarna

Intill Tyringe och kurhotellet finns en ovanligt mångskiftande skog som fortfarande innehåller större partier av äldre bokskog blandat med en trevlig skog av tall, gran, ek och björk. Området genomkorsas av mestadels **lättgångna och fina promenadstigar**. Här finns en mycket rik svampflora som både har något för matsvampsplockaren såväl för de som tycker det är kul att få se lite ovanligare arter. Efteråt har vi en genomgång av våra fynd.

För den fågelintresserade finns här arter som tofsmes, talltita, svartmes, domherre och nötskrika. Samarrangemang med Klippanbygdens Natur och Perstorps Naturskyddsförening.

Samling: Parkeringen vid Tyringe kurhotell 10.30.

Kontakt: Bengt Hertzman 042-13 16 39 eller 070-203 59 15 och Inger Persson 0435-154 33.

Torsdag 17 nov kl. 19.00

Temakväll om Rönneå

Just nu pågår en diskussion om vad som ska hända med kraftverken vid Stackarp och Forsmöllan intill Klippan. Denna kväll där bland annat Fredrik Lundblad från vår förening medverkar kommer att handla om fisket i Rönneå och om hur det kan förbättras, om vatten- och fiskevård och om hur en eventuell avveckling av kraftverken kommer att påverka åns djur- och växtliv. Kvällens program är inte fastställt i detalj, mer information kommer på vår hemsida <http://soderasen.naturskyddsforeningen.se/> under hösten.

Arrangör är Föreningen Rönneådalen Skånes Nordvästpassage. Temakvällen är ett samarrangemang med Naturskyddsföreningens kretsar i området.

Lokal: Musikskolan, Storgatan 9, Klippan

Kontakt: Bengt Hertzman 070-203 59 15 eller 042-13 16 39 och Fredrik Lundblad 073-540 16 56

.....

Söndag 20 nov kl 18.30-21.00

Öringlek i Hallabäcken

Följ med oss på en vandring längs Hallabäcken. Vi letar öring och dess lekplatser tillsammans med Fredrik Lundblad och föreningen bjuder på grillad korv inne i stenbrottet. Observera att det är obligatorisk anmälan eftersom exkursionen kräver rätt vattenförhållande för att kunna genomföras.

Samling: Hos Olofssons i Åvarp (f.d. Hembygdsgården) – Stenestadsvägen 321, kl. 18.30

Kontakt: Martin Persson 070-191 08 30 och Fredrik Lundblad 073-540 16 56

Söndag 22 januari 2017 kl. 10.00-ca 13.00

Vintervandring i Klåveröd

Söderåsen i vinterskrud kan vara fantastisk. Vädret avgör vilken runda vi väljer.

Samling: Parkeringsplatsen vid trevägskorsningen i Klåveröd

Kontakt: Lars-Bertil Nilsson 076-817 78 53 och Birgitta Jönsson 073-038 47 71

.....

Lördag 4 februari 2017 kl. 09.00

Strömstareinventering

Samling vid Klippans station 09.00 – återsamling i Stenestad kl. 13.00. Anmälan till Kent Ivarsson om du vill vara säker på att det finns fika. Beroende av vädret har vi söndagen den 5 februari som reservdag. Vill du prova på annorlunda fågelskådning och inte har varit med förut? Vi delas upp i grupper för att inventera olika områden.

Samarrangemang med Klippanbygdens Natur.

Samling: 09.00 vid Klippans station och återsamling kl. 13.00.

Kontakt: Kent Ivarsson 0435-139 08 eller 070-370 27 27

.....

Tisdag 7 mars 2017 kl. 19.00 – 21.00

Föreningens årsmöte med bildvisning

Bildvisning från en spännande resa med start 19.00.

Årsmötesförhandlingar startar ca 20.15. Fika serveras till självkostnadspris.

Lokal: Stenestads bibliotek kl. 19.00

Kontakt: Kent Ivarsson 070-370 27 27 och Lars-Bertil Nilsson 076-817 78 53

Föreningsinformation

Mer information om Naturskyddsforeningen kan du läsa på www.naturskyddsforeningen.se Där kan du teckna ett medlemskap som kostar 295:-/år och för hela familjen 365:-/år. Som medlem får du bland annat:

- Söderåsbladet och vårt program
- Tidskriften Sveriges Natur
- Rabatt på årets temabok

Det går utmärkt att betala medlemsavgiften via autogiro.

På Naturskyddsforeningens hemsida finns aktuell information om hur vi nationellt arbetar med miljö, jordbruk, mat mm. Det finns alltid möjlighet att delta i någon av dessa kampanjer även om den inte finns just i den lokala kretsen.

Naturskyddsforeningen Söderåsens styrelse:

Ordförande

Lars-Bertil Nilsson

042-210151 eller 076-817 78 53

E-post: bj-lbn@comhem.se

Kassör

Kent Ivarsson

0435-139 08 eller 070-370 27 27

Sekreterare

Martin Persson

042-727 74 eller 070-191 08 30

Ledamöter

Bengt Hertzman

070-203 59 15

Bjarne Hols

042-816 04 eller 070-581 28 41

Birgitta Jönsson

042-21 01 51 eller 073-038 47 71

Fredrik Lundblad

073-540 16 56

Kjell Wahlström

0435-131 05 eller 070-881 08 41

Valberedning

Kurt Månsson

042-311 02 10 eller 070-545 95 60

Om du vill prenumerera på Söderåsbladet betalar du minst 50:- till Naturskyddsforeningen Söderåsens plusgiro 86 63 59-3. För några av våra aktiviteter krävs föransökan. Av olika skäl kan vi tvingas ändra i programmet vilket fastställs långt i förväg. Därför är det en god idé att kontakta någon i styrelsen eller gå in på vår hemsida innan ni besöker någon av våra aktiviteter. Vill du veta något mer om oss så tveka inte utan ring någon i vår styrelse. Hör gärna av dig om du har någon idé eller uppslag till aktivitet.

Alla är varmt välkomna till våra aktiviteter även du som inte är medlem!

Föreningens hemsida:

www.soderasen.naturskyddsforeningen.se

Vad gäller födan så är rådjuret en riktig finsmakare och håller sig under växtperioden (vår – tidig höst) till örter och blad. Gräs intas endast i början av denna period, då gräsen är som sprödst och mest lättsmälta. I övrigt ratas gräs då fiberhalten är alldeles för hög.

Dovhjorten

Till skillnad från rådjuret så har inte dovhjorten någon naturlig förekomst i Skandinavien. Arten importerades från början under medeltiden, då det bland kungligheter och adel blev modernt att hålla sig med djurgårdar för jakt, eller enbart för prydnads skull. Under århundradenas gång har djur av och till lyckats smita ut ur dessa hägn med följd att dovhjort idag återfinns i lokala bestånd på många håll i landet.

Den sociala organisationen hos dovhjort bygger på flockliv året om. Endast i samband med att hindarna ska kalva lämnar de gruppen och söker ensamheten, men de återförenas tämligen snabbt med sina systrar, mödrar och mostrar igen. Ja, hindarna lever i flockar på uppemot tiotalet djur, bestående av besläktade djur och deras kalvar. Handjuren, hjortarna, går likaledes i flock året om. Könen lever således åtskilda utom under brunsten som infaller kring mitten av oktober och sträcker sig någon vecka in i november.

När det gäller dovhjortens födovanor, så gillas örter även här, men till skillnad från rådjuret så äts även gräs i ansenlig mängd. Faktum är att dovhjorten är ett av de hjortdjur som stopper i sig störst andel gräs. Uppemot 70% av vominnehållet hos denna art kan utgöras av gräs. Det hade

rådjuret aldrig klarat.

Dovhjorten vinner

Genom att klara sig på en diet till stor del bestående av ”skräp”, d.v.s. gräs, samtidigt som man gärna stoppar i sig samma föda som rådjuret är beroende av, så går dovhjorten vinnande ur ”striden” med sin kusin.

Just förmågan att klara livhanken på grovfibrig föda som finns i riklig mängd, gör att en viss areal kan bära åtskilligt fler dovhjortar än rådjur, som ju är bundna till ett födoslag som aldrig återfinns i större mängd. Detta är skälet till att rådjursstammen aldrig kan nå lika höga beståndstätheter som dovhjortsstammen kan.

Är då rådjursstammen på sikt hotad till sin existens på grund av dovhjortarnas framfart. Knappast. Som väl är expanderar ett dovhjortsbestånd sitt utbredningsområde extremt långsamt. Extremt om man jämför med de flesta hjortarter. Det finns exempel på gods som i flera århundraden haft dovhjort, medan hjortarna lyst med sin frånvaro på granngodsen. Här skiljer sig rådjuret från dovhjorten på ett markant sätt. Rådjursstammen var under tidigt 1800-tal begränsad till endast ett hundratal individer på Sövdeborgs gods (där de medvetet erbjöds skydd ifrån jakt). Idag täcker artens utbredningsområde hela landet, inklusive en del av fjällvärlden. Rådjuret har alltså en enorm spridningsförmåga. Den långsamma spridningstakten hos dovhjort således, och tack och lov, för rådjurens fortsatta existens i vår natur.

Cykelturer nedan Söderåsen

Denna gång från Sven Jönssons cykelaffär i Billesholm

1. S Vrams fälad / Jordbergadalen.
2. S Vram Schakt Albert / Åvarps Fälad

1

Med målsättningen att cykla mellan regnskurarna gav jag mig iväg. I en period av mellandagsväder och enstaka lediga dagar tänkte jag se lite mer av landskapets detaljer nedan Söderåsen med utgångspunkt från Bjuv. Att cykla i Bjuv är för övrigt lite speciellt. Små och stora hål i cykelbanor och gator gör färden minst sagt vingligt farofylld. Och för den som vill ta sig utanför byn finns inga säkra cykelleder, utan här blir det att samsas med bilar. Med denna vetskap ska jag nu hitta någorlunda säkra vägar att med cykel ta sig ut i landskapet. Och här kommer två förslag. För den som känner sig lite

osäker på beskrivning finns möjligheten följa med mig lördagen 17 september. Se programmet här i medlemsbladet!

Jag startade från vattentornet och tog södra storgatan österut. I höjd med Findus blev det cykelbana som övergick i nästan bilfri landsväg strax innan Nybrodal. Efter cirka 15 minuters färd var jag i Sveriges största cykelaffär, dvs. hos Sven Jönsson mitt emot Folkets Park i Billesholm. Sven fick klara sig utan mitt sällskap idag, då jag fortsatte tvärs Åbrovägen på Böketoftavägen. Den gamla landsvägen förbi Rask & Björck. Här var platsen många åkte av i N Vrams Grand Prix 1933 och maken till liknande folkfest har nog inte förekommit sedan dess.

Brandlukten var tydlig efterhand som jag på cykelbana närmade mig Charkprodukter (Korven i Billesholm). Här brann det i veckan som gick och man håller på att städa upp i spillrorna. Jag fortsätter in på östra vägen mot gamla soptippen i Södra Vram. Passerar Valter Sjölin's väg och kommer helt osökt att tänka på Valter som var en mycket initierad och flitig skribent i tidningen "Vi

billesholmare” – en periodisk tidskrift från Billesholmstraktens Hembygdsförening. Tidskriften finns att läsa på hembygdsarkivet beläget i gamla prästgården N Vram.

Nu lämnar jag bebyggelsen efter cirka 20 minuters färd från cykelaffären och kommer in i det gamla fäladslandskapet nedan Söderåsen. Här på Åvägen är törnskatans landskap. Dofter från grusvägens blomsterprakt blandas med kogödsel och liksvamp. De tidigare öppna betesmarkerna har vuxit igen med björk, al och hagtorn. Men i ett parti har markägaren glesat ut skogen och av tramp och spillning att döma finns här skogsbete. Ett mycket vällovligt alternativ till gagn för naturlig mångfald.

Familjer av ladusvalor sitter på ledning-

arna som går till de enstaka fritidshus som finns längs vägen. Hus som dock ser ut att ha åretruntboende. En stor flock pilfinkar tjattrar i buskagen. Annars är här precis så tyst som jag minns det gamla beteslandskapet i Södra Sveriges skogsbygder. En korp ropar och en vråk jamar långt bort mot Bauserödsdalen och annars är det bara flug- och myggsurr som bryter tystnaden.

Hittar lite av andra skördens smultron och hallon. Ljuvliga smaker. Och mer blir det när björnbär och slån är moget att plocka. Två harar är så upptagna av varandra att jag nästan kan passera dem osedd. Märkligt så oskygga de är. Var så upptagen att studera hararna att jag nästan cyklade förbi nedfarten mot ån. Kliver av cykeln och går över bron över Vege å bort mot gamla åfäran och slätterängen som

Törnskata. Naturupplevelse kan vara en ekosystemtjänst av hög kvalitet.

föreningen nu skött i mer än 20 år. Spången över våtmarken håller fortfarande att gå på. Är dock ganska hal. Lyfter undan nedhängande grenar och föser bort högört och nässlor och kommer in i en öppen sal med en dominant ek. Här blir det fika med ackompanjemang av en sensjungande gransångare.

Dags för eftertanke. Det var cirka 50 minuter sedan jag lämnade vattentornet och här sitter jag efter en cykelfärd utan trängsel med bilar. Njuter min fika och tycker att livet är skönt att leva. Runt omkring syns blåsvarta moln med åskskurar. Men här skiner solen och jag är torrskodd, hittills.

En utflykt med cykel som varmt kan rekommenderas oavsett årstid så länge väglaget är farbart och vädret tillåter cykel.

2

Dagen efter - ny cykelrunda.

Startade även denna gång från cykelaffären. Tog Åbrovägen mot N Vram och svängde av in på Ovanbysvägen till Schakt Albert där jag gick en runda. Mötte ett ungt rådjur och trampade i älgspillning. Två falkar och en sparvhök höll koll på

mina förehavanden i brottet som längs kanten lysas upp av nästan överblommad mjölkört och renfana. Egentligen en omöjlig kombination av lila och gult, men just här är den perfekt. Andra skördens smultron hade inte samma intensiva smak som de tidiga. Smultron växer här i mattor av torrängsflora.

Fortsatte färden mot Åvarps radby och stannade till vid bron över Vegeå. Efter regnet igår var forsen välfylld och glittrade i solen. Cyklade vidare in på Åvarpsvägen mot Fäladen. Till synes välskötta gårdar längs vägen i kontrast mot den gamla scoutstugan vid fäladen, som idag betas av mycket nyfikna ungdjur som inte vill bli kliade mellan hornen.

Den gamla fågatan mot GA-stugan och dammen är fortfarande cykelbar. Stugan är dock nästan invuxen i träd och buskar. Liksom ”brydestuan” som är helt skymd av växtligheten.

Hemfärden gick över Brantastig, N Vram och Selleberga. Öppet böljande landskap med grupper av träd som kantar fälten. Från N Vram hade jag kunnat cykla Åbrovägen till cykelaffären men valde att ta närmaste vägen åter till Bjuvs Vattentorn. Stannade till vid den nya våtmarken uppströms Sellebergabron. Där fanns ingen större fågelaktivitet förutom traktens tranpar med en unge. Ett par glador och jagande brun kärnhök fick avsluta färden.

<http://www.naturskyddsforeningen.se/vad-vi-gor/klimat/klimatmaxa/cykelchock>

Blomsterlupin

– dekorativ men en fara för trängda örter

Av Bengt Hertzman

Den är vacker och en omtyckt trädgårdsväxt men på rymmen kan den snabbt konkurrera ut örter som har vägkanter som reträttplatser sedan betesmarker och gläntor i stort försvunnit. Lupinen hittades första gången förvildad i Skåne 1870 då Nils Lilja nämner i sin flora att den finns flerstädes men den har odlats i trädgårdar sedan 1830-talet. Det är en flerårig ärtväxt som har sitt ursprung i Nordamerika och tillhör gruppen växter som medvetet har införts till vårt land. På framför allt torra,

sandiga och näringsfattiga marker är den helt klart en av de värsta invasiva arterna vi har att göra med. Spridningen började gå snabbt längs järnvägarna i mitten av 1900-talet och arten har de senaste decennierna på ett närmast explosionsartat sätt börjat ta över vägkanterna i nästan hela Sverige. Den senaste inventeringen av Skånefloran visade en ökning på omkring 75 procent, då är den odlade hybriderna regnbåglupin inräknad.

Många av våra vilda ärtväxter är ju mycket viktiga nektar/pollenkällor för humlor, bin, fjärilar och blomflugor men det är sällan man ser insekter på blomsterlupiner även om det naturligtvis förekommer. Eftersom det är en ärtväxt så kan den också med hjälp av bakterier i rotknölna fixera kväve. De marker där lupinen får fäste blir på sikt näringsrikare. Om vi ser till våra trakter kan arter som idag växer längs skogsvägar och före detta grustag snabbt slås ut. Sådana marker finns till en del uppe på Söderåsen men framför allt nordost och öster om åsen. Här kan nämnas örter som hårginst, gökärt, sommarvicker, backvicker, käringtand, gulvial, ärenpris, sandvita, gullris och styvmorsviol. Många av dessa arter är både viktiga för våra vilda pollinerare både som värdväxter och föda. Som nämnts så har de numera alltmer sin hemvist vid vägkanter efter hand som ogödslade betesmarkerna och gläntorna i skogarna försvinner.

Det är ju så att artrika vägkanter och andra skapade blomsterrika marker idag utgör en av de viktigaste biotoperna för till exempel dagfjärilar och bin. Vi har ju ställt till det för pollinerande insekter på många sätt och med lupinen kommer en

spik i kistan till.

Lupiner går att bekämpa om man slår växten innan den sätter frön. Här skulle Trafikverket kunna göra en insats. Dock måste denna bekämpning göras under flera år i rad. Den sprids inte med rotskott så små bestånd kan med fördel grävas upp. En viktig insats på lång sikt kan ju trädgårdsägarna göra genom att undvika lupiner som prydnadsväxter. De går ju fortfarande att köpa till skillnad från många av de övriga invasiva växterna.

Bella Notte

Av Bjarne Hols

Kör en prolog med att nämna låtarna "what a night", som bl. a framfördes av gruppen med det passande namnet The Four Seasons, och Bella Notte som ju är en kärlekssång för Lady och Lufsen. Den musiken tillägnar jag naturreservatet Gällabjer då en dag i starten på April månad går över i skymningsmörker.

Men nu tar vi det från början. Föreningen hade kallat till en skymningsvandring i Nackarpsdalen och ett stort antal intresserade möter upp på P-platsen i Röstånga. Nu hade dock Bengt rekat i trakterna under dagen och tyckte att Gällabjer var det bästa besöksmålet för kvällen. Bil efter bil anländer som sagt var men får alla plats på parkeringen vid Gällabjers naturreservat tro. Ingen återvändo men när jag och min liftande passagerare som släpande bil anlände

till densamma så hade det nokk gått att klämma in ytterligare några fordon. Drygt ett 50-tal personer i åldersspannet 10-ja säkert 80 var nu redo för kvällens övning. Innan vi fick släppa loss skodonen så gav exkursionsledaren oss en introduktion att tas med längs stigarna. Att Gällabjer är en slocknad vulkan hade vi väl koll på men för dom av oss som inte besökt reservatet tidigare så kom det mångfacetterade landskapet verkligen som en överraskning. Här fanns bokskogar, kärr, betesmarker, enefälader och hasselbackar.

Mycket av vandrigen gick längs en "körväg" där det ena hjulspåret var ett vattenfyllt dike så sällskapet tog sig naturligtvis framåt på det andra, torra spåret. Följden blev att vi gick på ett långt led och det är ett generellt dilemma när information ska nå fram till dom längst bak i kön eller när dom deltagande är många. Nu fanns det naturkunnigt folk i ledet som kunde svara på frågor och ge info så det var inget större problem.

Vi passerar ett alekärr med gula samlingar av gullpudra, trastsång av diverse kvalitet, rödhakegnissel och romsamlingar av ett ospecificerat groddjur. I betesmarker med björkinslag såg vi att grisarna markberett djupt i grässvålen i sitt födosök. Från en hög trädunge skrattade gröngölingen.

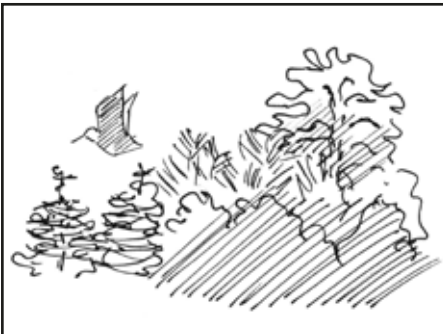
Vid foten av vulkanen splittrades gruppen. Dom unga och dom vältränade ville ta sig an nåt adrenalinpumpande, efter att ha söndagspromenerat för länge, så dom gav sig av in i bushen. Vi andra hade fikarasten i sikte men först beskådade vi resterna av ett stycke bondekulturlandskap i form av odlingsrösen och hasselöar (ni vet väl att

hasselnötterna tillhör markägaren). Så äntligen dags för varm vätska och nåt att tugga på. Vi hade nu kommit fram till "vändstationen" och den bestod av ansenliga stenhögar med gott om sittplatser. Snart manade Bengt till tystnad för han räknade med att det var morkulletid. Men där hade han misstagit sig. Det var enkelbeckasintid. Eller horsgök, mull- eller vallsnäppetid.

Skymningen har nu tagit över och kylan tränger på. Vi stannar några gånger för att "lyssna in" och nu så hör vi det genomträngande knorrandet från morkullan. Hennes strof är taktfast och strax återkommer hen till samma plats i lufthavet efter att ha fullgjort sin runda. Och så håller det på.

Mörkret har lagt sig över oss och nu är det dags att gå ut på fåladsmarkerna. Stjärnorna blinkar och det är fullmåne. Vi håller andan och är knäpptysta. Vad passar då bättre än att få lyssna till kattugglornas skri.

Och så till epilogen. Flera deltagare uttalade sin begeistring efteråt. "Vilken fantastisk upplevelse att komma ut i naturen kvällstid". Det är bara att hålla

med. Och att tempen var nere i 2 plus var inget vi noterade.

Att vara främmande och invasiv

- Tankar om ständigt pågående förändringar i vår flora och fauna.

av Kurt Månsson

Läs mer om invasiva arter i Skåne på denna länk:

<http://www.lansstyrelsen.se/skane/Sv/nyheter/2016/Pages/ny-rapport-om-invasiva-arter-i-skane.aspx?keyword=invasiva%20arter>

Som vanligt kliver jag av cykeln strax innan backen ned till Brogårdadammen. Det är middagssol i början av juni 2016 och bonden vänder nu den första vallskörden. Gräset ligger svagt grönt och dammar ordentligt när sprätten kör över. Två glador och några måsar svävar strax över. Alltid sprätter traktorn upp lite matnyttigt.

I dammen simmar några ensamma sothöns, svanparet med tre ungar och en grågås som känner sig kränkt av svanarnas närvaro. Men där drog han en nit. Svanhannen gick direkt till angrepp och under vilt kackel fick gåsen stryka flagg. Oväsendet blev upptakt till fler aktiviteter. Kärrhökshannen lyfte från sin buske och

gladan fann för gott att lämna sin stolpe. Kärr-, löv- och törnsångare markerade sin närvaro tillsammans med en ovanligt starkt sjungande sävsparv.

Nu ska det väl inte hända mer för stunden, tänkte jag och klev upp på cykeln glidande ned för backen. Då. Två meter framför mig rakt över vägen och bron en orange-turkos blyxt drar förbi. Såg jag rätt? Minnen av liknande händelser blir plötsligt verkliga. Visst var det en kungsfiskare. Men vart tog den vägen. Letar förgäves med kikaren uppströms bäcken. Söker på de platser som brukar vara vanliga. Ingen fågel. Bäckfårans slänter är nyligen skurna så här finns kanske utrymme för häckning. Känns dock ganska långsökt. Likväl sätter jag mig invid bäcken och njuter av sommaren. Passar på att plocka bort hakarna från ullkardborre som växer här invid bäcken – den var på sin tid både främmande och invasiv. Idag är den knappast främmande, men fysiskt väldigt invasiv i mina kläder.

Blir störd av prassel. Två pepparkornsögon

har plötsligt noterat min närvaro. Tydligen sitter jag på hans avträde. För strax intill på stenen ser jag hans markering. Typisk minsk-t. Han om någon får väl räknas som invasiv, liksom parasollerna av jättebjörnlakor intill?

Och så hamnar jag åter i tanken där jag var från början. Funderingar om det som idag kallas ”problem med invasiva arter”.

Listan kan här vara väldigt lång. Beror till stor del på under hur lång tid vi menar. För många unga människor är väl dagens maskros mattor inget märkligt. Inte heller nässlor lite varstans. Eller fläderbuskar, lupiner osv. Inte heller tänker vi på dagens granskogar som består av invandrare; ofta från rumänien. Sykormorlönnen som är förbjuden i Skäralid hör också hit.

Det gemensamma för dessa och många andra är, att de inte kommit själva. Det är vi människor som av olika skäl, medvetet eller omedvetet, tagit hit dem. Och nu har vi ”problem” till lands och till sjöss. Nu ökar medvetenheten och det kommer krav från olika intressegrupper om akuta och

Kungsfiskare – en flyktstudie. Naturupplevelse kan vara en ekosystemtjänst av hög kvalitet. Ögonblicksbilder av kungsfiskare vid Brogårdadammen i Bjuv.

långsiktiga åtgärder.

Här kommer jag att tänka på hur min vän – munk i ett tempel i norra Thailand – skulle ha sagt. ”Människan märker inte förändringen – bara när det skett”. Dvs effekterna av det som händer/hände. Han skulle säkert också ha noterat att ”Alla vill ha det bättre – förbättringar kräver förändringar – Ingen vill ha förändring.” Så frågan är väl nu, hur vi skall hantera det som redan skett och samtidigt det som pågår. Ska vi arbeta mot ”naturen” eller med den? Vem/Vilka ska agera? Till vilket pris? Vi ska bara inte glömma att människan är vår tids största enskilda ”naturkraft” på gott och ont.

Djur, växter och alla andra organismer har alltid kämpat om utrymme. Det som för stunden hejdat dem är deras relation till sin fysiska omgivning (jordmån, klimat, föda och skydd) men också till sina konkurrenter. Svaga individer/populationer kan ha drabbats av sjukdom och oförmåga till reproduktion. Deras arvsmassa har helt enkelt inte varit anpassad till pågående förändringar i deras miljö.

Men så finns det populationer med en arvsmassa som kan vara kompatibel med nästan vilken miljö som helst. Tala om goda förutsättningar för invasion. Vi människor är väl här ett bra exempel och då gäller inomarts konkurrens. I vårt fall svält, sjukdom, migration och krig. Men dessa tankar får bli en annan gång. Nu åter till växt- och djurlivet.

Och till hur vi hittills har försökt hantera ”problem” med invasiva arter. Många

exempel förskräcker. Bland de mest kända är väl hur engelsmännen tog kaninen till Australien som jaktbart vilt. Kaninplågan i landskapet och i trädgårdarna blev så stor att åtgärder krävdes. I England höll räven koll på kaninerna. Sålunda tog man räven till Australien. Räven hittade dock enklare sätt att föda sig och sina kullar. Den inhemska faunan såg väl inte räven som ett hot och höll på att utrotas av glupska rävar. Nu hade man tre problem. För många kaniner, för många rävar och för få pungdjur.

Liknande exempel finns när det gäller insekter och kräftdjur.

Det gemensamma sättet att se på ”problem” med dagens invasiva arter är som jag ser det nästan helt antroposofiskt – alltså sett i ett mänskligt kort perspektiv. I sig inget fel i det. Men bara så vi är medvetna om det. Vi kan ju knappast veta hur det kommer att se ut efter nästa istid, som med stor sannolikhet kommer – den som lever får se!

Slutligen bara ett förtydligande. Jag vill inte heller ha maskrosor i min gräsmatta, även om jag vet att de kan skördas och beredas till ett faktiskt riktigt gott vin. Och jättebjörnlokorna här där jag sitter borde kanske odlas för att beredas till fiberförstärkning av papper, tyger etc.

Så vilka invandrare arter som får det negativa epitetet invasiv är upp till oss att välja. Frågan är väl då om vi tar beslut som arbetar med eller mot ”naturen” på kort eller lång sikt?

B

Avs: **Naturskyddsföreningen Söderåsen**
c/o Kent Ivarsson
Idrottsvägen 26 I
264 31 Klippan

Invasiva arter

- främmande djur och växter i vår natur

Antalet främmande arter som finns i Sverige ökar för varje år. Cirka 2 000 främmande arter har lyckats etablera sig i Sverige - på land och i vatten.

En fjärdedel av dessa skapar problem för naturen och människan.

De kallas för invasiva arter.

Söderåsbladet sponsras av Tandvårdshuset i Bjuv,
Kvarngatan 9, 267 34 Bjuv
Tel: 042-3110210
www.bjuv.praktikertjanst.se